

Johann Fecht

Rector Academiae Rostochiensis, Joannes Fechtius, SS. Th. D. ... Ad Exequias, Iuveni ... Dn. Casparo Mullero, Freienwaldia-Pomerano, SS. Theologiae ... Studioso, apparandas, Omnes Omnium Ordinum cives Academicos ... invitat : [Scr. Rostochii ipsis Cal. Septembr. 1691. P.P. Sub Sigillo Rectoratus]

Rostochii: Weplingius, [1691]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn77066041X>

Druck Freier  Zugang



Fecht, J.,
in
C. M u l l e r .
Rostock, 1691.

15

RECTOR
ACADEMIÆ ROSTOCHIENSIS,
JOANNES FECHTIUS,
SS. TH. D. Ejusdemque Prof. Ord. Di-
strictus Rostochiensis Superintendens,

Ad Exequias,

Juveni pietate non minus quam eruditione Eximio,

DN. CASPARO
MULLERO,

Freienwaldiâ- Pomerano, SS. Theo-
logiæ, optimarumque literarum Studio,
apparandas,



*Omnes Omnium Ordinum cives Academicos
Studiose & amanter invitat.*



ROSTOCHII,

Typis JOHANN. WEPPLINGII, Univ. Typogr.



Erè de consiliis, propositisq; suis sapientissimum Numen apud Prophetam profitetur: *cogitationes mea non sunt cogitationes vestrae & via mea non sunt via vestra, dicit Dominus, sed quo sublimior est cælum terrâ, eo sublimiores sunt via mea viis vestris & cogitationes mea cogitationibus vestris.* Memorabilis planè de profundâ Divinorum iudiciorum abyssu sententia. *Quæ* quamquam ita diserta sit, ut oculos etiam perstringat, non tamen parum caliginis eidem ab interpretibus subinde adpersum esse deprehendimus. Causam occasionemque his agitationibus præbuit difficilis hujus effati cum præcedentibus verbis connexio. In iis enim cum nihil aliud quam gravis simplexque ad pœnitentiam exhortatio contineatur: *quærite Dominum, dum inveniri potest, invocate eum, dum prope est. Deserat impius viam suam & vir iniquitatis cogitationes suas & convertatur ad Dominum;* subjiciaturque promissio, fore, ut si id fecerit, misericordiam & peccatorum remissionem consequatur: *tum miserebitur ejus, & ad Deum nostrum, quia copiosus est ad condonandum;* vel inconveniens vel difficilis iudicata fuit sententiæ illius de imperscrutabili Divinorum consiliorum œconomia connexio. Quid enim consequentiæ est: *quærite Dominum & ad eum convertimini, quia ejus cogitationes non sunt nostræ cogitationes? Vel, misericors est Deus & multus ad remittendum, quia quo altior est cælum terrâ, eo altiores sunt viæ ejus quam viæ nostræ?* *Cornelius à Lapide* meminit *Franc. Forerij*, Lusitani, qui territus hac difficultate sententiam ad ulteriora retulerit, novi nimirum pacti, per Messiam cum Judæis ineundi, cujus sub initium quinti & quinquagesimi in Esaiâ capitis fit mentio, consilium, prædicaveritq; id Judæis prorsus admirandum esse atq; impervium. Quo pacto verborum hic erit sensus: ne miremini, aliam me meditari, simulq; promittere vobiscum agendi rationem. Hactenus legem meam servantibus vitam, contemnentibus mor-

tem.

tem sum interminatus. Nunc etiam transgredientibus legem
 gratiam misericordiamq; per Christum promitto. Dummodo
 hunc quæritis & pœnitentiam de operibus vestris agendo
 ad eundem serio animi proposito convertamini. Quod si ab-
 sonum vobis videtur, peccantibus parci, nec pœnas delictis,
 verum beneficia pœnitentibus impertiri, scire debetis, aliam
 esse Dei, aliam hominum cogitandi agendiq; methodum.
 Alium cœli esse, alium terræ processum. Nec diffiteor, per-
 quam verosimilem mihi hanc interpretationem videri, cum
 universum caput de novi federis dispositione, veteri oppositâ,
 quodam doctorum nostrorum consensu, agat. Verosimilio-
 rem certè, quam *Hugonis Grotii* est, qui ad gentium tantum in
 novo testamento vocationem, de quâ quinto verû aliquid
 præcesserat, sententiam illam accommodatam esse autumat,
 ac si dicere vellet Deus: vos, Judæi, fieri non posse putatis,
 ut gentiles, infensi nomini vestro meoq; hostes, ad Ecclesiam
 accedant; difficiles enim estis ad obliviscendas injurias, e-
 go verò bonitate naturæ, quantum à terrâ cœlum distat, su-
 perior, promptus sum ad ignoscendum. Id enim si voluisset
 indigitare Deus, cur non misericordiæ potius suæ, ut in Psal-
 mis Davidicis factum est, tanto intervallo nostram, quanto
 à cœlo terra est, superantis, quam viarum & cogitationum, quæ
 perpetuò scripturæ usu consilia & animi conceptus significant,
 meminisset? Nec erravero forte, si & vulgari sententiæ, cui
 maximi quoque nominis Theologus, qui in *Grotium* castigati-
 ones scripsit, accessit, quæ pariter de misericordiæ Divinæ im-
 mensitate, sed in respectu ad Judæos simul gentesq; exponit,
 dixerim esse probabiliorem. Sunt enim ipsæ in Divino effa-
 to voces, דרכים, viarum & מחשבות, cogitationum, ita
 comparatæ, ut non tam bonitatis, quam regiminis Divini arcana;
 id verò, quod subjicitur: כי צבחו שמים מארץ כן גבחו דרכי
 מדרכיכם ומחשבותי ממחשבותיכם, τὸ βᾶθρον consilio-
 rum, humanæ sapientiæ impervium, enuncient. Quis fidelior
 horum verborum interpret, quam tinctus Divinâ eruditione
 Paulus, quum in simili admirandæ gubernationis Divinæ argu-
 mento exclamat: ὁ ἄλτιυδο διυτιαρὺμ σαπιεντιᾶ ἔ σακιεντιᾶ Δει,
 quam incomprehensibilia sunt iudicia ejus ἔ impervestigabiles viae
 ejus

ejus! Vias nempe consilia Divina vocat. Quia ut non nisi per
viam ad locum, ad quem tendimus, pervenitur, & via tamen
non tantum recta & aperta, sed obliqua etiam & occulta,
quam anfractum dicunt, nos eò deducit: ita consilia Dei,
quibus hæc universa, hominem imprimis, regit, ratio sunt,
quæ ad propositum sapientiæ suæ scopum contendit, necta-
men eundem ordinario semper modo, homini ex quotidianâ
experientiâ cognito, sed per circuitionem quandam, perq;
media, in quæ humana ratio penetrare nullo modo potest,
assequitur. Non poterant pervidere Judæi, quomodo abro-
gata lege veteri succedere pactum Evangelii novum, Ecclesi-
amq; constituere in novo federe gentes & tamen promissio
Dei, qui æternam cum Israël pactum inierat, facta manere
atq; recta posset. Huic *ὁδοῦ* obvertit Deus sapientiam
suam, omni humanâ majorem, *quæ possit superabundanter
facere supra omnia, quod nos vel scire vel cogitare possumus.*
Esse sibi & mille vias & mille modos, quibus ad finem sibi
destinatum nemine impediendo possit grassari. Nec etiam
consilia Divina ex humano ingenio, moribusq; humanis æsti-
manda esse. *Quanta nature Divine sit à nostrâ diversitas, tan-
tam & voluntatis esse,* ut in hujus vaticinii expositione loquitur
Cyrillus Alexandrinus. Jam Divinam naturam ab humanâ infini-
to spatio distare, cum de seipso profiteatur: *Deus sum & non
homo.* Itaq; & consilia longè alia esse, quæ perinde ab ho-
mine atq; ipsa natura Divina nullo modo possint compre-
hendi, multò autem minimè vel injustitiæ vel insipientiæ ar-
gui, aut quacunq; ratione temerè castigari. Enimvero oracu-
li hujus, de quo pauca diximus, verba *perspicuâ interpretatione
non indigent, idcirco stringuntur potius, quam differuntur;* me-
ritò cum *Hieronymo* ad hunc locum dico. Observabantur ea
nuper menti meæ, cum nuncius, supra quameffari possum,
funestus, de obitu consummatissimæ laudis Jurisconsulti, JO-
ANNIS FESTINGII Lubecâ huc allatus, Academiam no-
stram percelleret. Quid ab hoc viro, qui juventutis vix an-
nos videbatur egressus esse, quid à Divinâ ingenii ejus vi, ju-
dicii que gravitate, quid à solidâ universi juris scientiâ, cui amo-
rem recti verique studium & quod rarioris exempli est, pieta-
tis

tis non vulgarem, multò minus fictum & imaginarium, magna religione junxit, non schola hæc tantum illustris, sed res omnis literaria, si quousque humanæ vitæ stadium pertingit, supervixisset, poterat expectare? Quod si humanis consiliis aliquis hic locus fuisset, quam huic fideli studiosæ Pubis magistro, huic Academiæ tam utili, tam necessario doctori, cujus morte communi rei inæstimabile inflictum est damnum, detracta ex suis annis spatia, ut juvandis melioribus studiis vel Nestoreos annos viveret, non adposuisset? Quis non injustitiæ accuset illud consilium, quod cum jura legesq; bellorum rabie passim conculcata jaceant, bonæque literæ, sine quibus justitiæ ratio sua & vis constare non potest, vel flaccescant vel emoriantur, eos tollere è medio instituit, qui vindicare juris æquæque notitiam ab oblivione in usum, malisque artibus veram opponere legum regulam, suamque reddere justitiæ lancem, & poterant maximè & lubentissimè volebant? Sed scilicet viarum hic Divinarum τὸ ἀνεξιχνίασιν religiose venerandum est. Latent nos judiciorum Divinorum causæ, quas expiscari foret in supremum cælum ascendere & intueri in lucem illam, quæ juxta Apostolum nobis est inaccessa. Id solummodo devotissimis supplicis orandum est Numen, ne in afflictionem nostram, nostræq; Academiæ istud directum sit consilium, quodq; metuentibus nobis infligere ei vulnus immedicabile poterat, adferat superiorem omni spæ nostrâ medicinam. Nudius verò quartus cum me maximorum virorum filius pariter neposq;, qui & ipse tanti nominis dignitatem doctrinâ, vitæq; sanctitate sustinet, JO. NICOLAUS QVISTORPIUS, sacrorum in Ecclesiâ Nicolaitanâ Antistes, officii meritorumq; gravitate venerandus, accederet, narrarétq;, CASPARUM MULLE RUM, civem hætenus nostrum, in colendo Deo pietate, in conversando modestiâ, in inserviendo promptitudine, in omni vitâ humilitate nemini secundum, diem obiisse supremum, memor effati Divini: *via mea non sunt via vestra & cogitationes mea non sunt cogitationes vestra;* novo exemplo comparare inter se consilia Divina cum humanis cœpi. Natus is est Freienvaldæ in Pomeraniâ ante annos circiter XXVI. Parente artis Musicæ perito, publicoque ejus oppidi auoedo. Quem

quamquam anno jam ætatis nono unâ cum matre pietissimâ amiserit, eâ tamen jam isto tempore à Parente in Musicâ, tam illâ, quæ voce quam quæ instrumentis canit, scientiâ imbutus est, ut quod teneræ ætati deerat, maturioribus annis facili opera posset adjicere. Id quod tantâ deinceps diligentia tantoque fecit successu, ut Musico primum choro Pyricæ adjunctus, mox Bernaviæ eidem præficeretur. Est hæc communis pauperiorum parentum cura, ut cum aliis adminiculis, quibus filiorum studia promoveant, destituuntur, ex canendi arte qualescunque iis parent subsidium. Quo beneficio plurimi, ex sustentandæ vitæ difficultate eluctati, non ad eximium tantum in variâ literaturâ decus, sed & ornandam doctrinâ & prudentiâ vel remp. vel Ecclesiâ felicissimè contenderunt. Quos inter omnium instar unum LUTHERUM, Divinum in reformandâ Ecclesiâ heroem, sufficiat nunc nominasse. Istud equidem optimorum parentum consilium eousque MULLERUM nostrum provexit, ut jam sacris Theologiæ studiis admotus finem, quem sibi proposuerat, velut in propinquo conspiceret & tenere manibus crederetur. Sed prævaluit consilium Divinum, à consiliis nostris planè diversum, quod cum nostro ipso cælo sit altius, cælo eundem, futurum inter angelorum choros & Theologum & cantorem, intertum vindicavit. Destinarunt autem studiis MULLERUM vel parentes, vel qui illis ad meliorem vitam translatis amore & curâ eundem paternâ complexi sunt, eam citra dubium ob causam, quod in eo docile & sequax, mitissimumq; & modestissimum ingenium deprehenderent, cujus præsidio traditus Præceptoribus per omne eruditaram literarum genus ad recti honestique cultum posset perducî. Quare primò Stargardiensi scholæ admotus tyrocinia posuit. Cumque illius per integrum sexennium alumnus omnes boni probique scholastici numeros explevisset, industria adolescentis, ardorque sciendi, cum singulari quodam pietatis sensu conjunctus, mereri patronis visa sunt, ut publico donatus beneficio, quod in hunc usque diem liberaliter ei prorogatum est, ad inclytam scholam Fridericianam mitteretur. Quantopere hoc se loco doctoribus suis probaverit, referam verbis clarissimi viri, Christophori Bechereri, scholæ Conrectoris, qui hoc eundem ornavit encomio: **CASPARIUS MULLERUS**, quamdiu nobiscum fuit, fuit autem per semestre spatium, operam id cum primis dedit, ut bonarum artium scientiam sibi pararet, quâ Deo creatori hominem piûm, virtuti ac
reli-

religioni deditum, patria verò civem præstaret emendatissimum. Neq; vitam sic poterat ducere rectius, exemplo optimi cuiusvis, qui cognitione finis eò spectat semper, ut nihil medietur aut peragat, quod rei proposita adverteretur. Utigitur hic MILLERUS moribus concinnis & aptis ad virtutem adspexit, procul habitis affaniis & vanioribus aliis, memoriaq; & ingenii nativâ vi multis præcellit: ita frugie optatæ bonitatem pollicetur, finemq; studiorum consequetur optatissimum. Paucis, ratio ejus vita hæcerat, ut ubiq; se commodum, modestia studiosum, probum, nulli adversarium, nisi cui contraria vitia placere, sese exhibuerit. Maestatus hoc raræ laudis testimonio VIII. Id. septembr. A. O. R. MDCLXXXVI. ad Bernavientem ludum sese contulit, ibiq; per sesquiennium, (ita habent clarissimi Rectoris, Benjam. Borkii, verba) uti discipulum decet, legitime, hoc est, piè & in artibus liberalibus diligenter vitam exaxit, atq; in eadem non uno gradu, sed unâ semper viâ processit. Tandem salutatio quoq; in clyto Sedinensium Gymnasio, d. 9. August. A. MDCLXXXIX. huic Academia nostræ, Rectore, JO. FESTINGIO, nomen dedit, civisq; receptus est. Quamquam verò coactus necessitate nonnunquam abfuerit & vivendi auxilia, addicendo operam suam informandæ viorum bonorum soboli, in agro Rostochiensi quæsierit, quamdiu tamen eidem in urbe esse licuit, non ille desidiz sese, non otio dedit, sed meditari domi & legere, foras obire lectiones publicas & autcultare disputantium colloquiis, cæterum ad legum præscripta omnes actiones suas dirigere, summas inter delicias habuit. Dum autem Theologiæ sacraria quasi sistens in primo limine suspexit, & admirari cœpit sublimitatem ejus ac excellentiam Divinam, pietatis ac reverentiæ in Deum, cujus à pueris usq; ardentissimum in eo studium fuit, fuit cum maximè amans, ut & semper ejus initia à precibus caperet, nec unquam sequiore verbo Numinis majestatem læderet, quod bonâ fide testantur eû hospes ipsius, tum quibuscum familiariter præterea vixit. Pacis quoq; & tranquillitatis ita studiosus, ut cum officia sua omnibus promptissimè exhiberet, omnium etiam amorem studiaq; demereretur. Talis itaque cum extiterit Mullerum, quis non salutare optimumque consilium dixerit, quod Theologiæ atque per hanc sancto ministerio fuerit destinatus? Cum nullibi magis scientiæ cum innocuis moribus conjunctio, quam in Divino hoc vitæ humanæ ordine requiratur. In quo nisi doctrinæ vitæ & præceptis opera respondeant, tralatitium & languidum est, quicquid docueris

docueris. Quo oculo ergo divinū intuebimur consiliū, quod spem, quam de MULLERO Ecclesia habere poterat, subito abscindit? *Wolfgangum Fabricium Capitonem*, arcanā quadam propensione ad studia Theologica natum, Parentes, moribus cleri ejus ævi offensi, Medicinæ coactum addixerunt, in quā & summā laureā vivo genitore ornatus est. Sed non potuit interverti Divinum consiliū, quod illum indiderat Capitoni ad sacra stimulum. Mori potius debebat parens, ut libertatem nancisci Capito, & Theologicā eruditionis ad idem fastigium deductā, operam suam, ceu utique fecit, in æstimabilem locare Ecclesiæ posset. Quid itaq; est, quod in Mullero nostro non spem tantum omnem, sed fructus etiam quasi maturos & in proximo messem, quam sibi promiserat Ecclesia, Divinum consiliū frustratur? Quod alios, qui vel perniciosis doctrinis, vel exempli noxā, sacerdotibus turbidi, insolentes, fastuosi, avari, impuri, ignavi, flagitiosi, destruendū quondam Ecclesiā, non ædificaturi sunt, vivere ad publicum sacrorum coetuum detrimentum permittit? Ast noverimus, consilia Dei non esse consilia nostra, nec vias Dei vias nostras; & consiliorum Divinorum τὸν δὲν αὐτῶν ἐπεὶ οὐκ ἔστιν tam nos, si & plusquam humanā curiositate indagaverimus, ac in cœlum ipsam ascendere non possumus, perscrutatos non esse. Nam consilia Dei ipso cœlo nostris altiora sunt. Quamobrem Divinæ providentiæ non attrectemus arcana, nec superflua anxietati nostræ quicquam permittamus. Quò plus progredi contendimus, eò longius rejicimur & ferimur retrò. Aliā ratione hominum spes, alio ordine Dei consilia incedunt. Cogitemus, egregium quidem futurum fuisse, si MULLERUS noster, qui nunc phtisi extinctus ex rebus humanis sublatus est, monstrare alijs, quā sit eundem in cœlum viā, potuisset, beatus tamen melius, quæ longè esse, tenere cœlum & præmia possidere, quam polliceri, aut expectare. Nos interea exequias eamus pio proboq; civi, cum aliā ratione virtutum ejus honorificè recordari nequeamus.

Valete. Scr. Rostochii ipsis Cal. Septembr.

1691.

P.P. Sub Sigillo RECTORATUS,
Conventus fiet in Æde Jacobæâ, horâ,

☩ (o) ☩

religioni deditum, patria verò civem præstare
vitam sic poterat ducere rectius, exemplo opti-
mione finis eò spectat semper, ut nihil medietati
rei propositæ adverteretur. Utigitur hic MULLER
nisi & aptus ad virtutem adspexit, procul habitus
bus aliis, memoriæq; ingenii nativâ vi multâ
optat a bonitatem pollicetur, finemq; studiorum
mum. Paucis, ratio ejus vita hæcerat, ut ubi
desidia studiosum, probum, nulli adversarium, non
placere, sese exhibuerit. Maestatus hoc rara la-
Id. septembr. A. O. R. MDCLXXXVI. ad Bern-
contulit, ibiq; per sesquiennium, (ita habent
Benjam. Borkii, verba) uti discipulum decet, la-
in artibus liberalibus diligenter vitam traxit,
gradu, sed unâ semper viâ processit. Tandem la-
Sedinensium Gymnasio, d. 9. Augusti, A. MDCL-
mia nostræ, Rectore, JO. FESTINGIO, nomi-
ceptus est. Quamquam verò coactus necessitate
fuerit & vivendi auxilia, addicendo operam sua-
rum bonorum soboli, in agro Rostochiensis quæsi-
videm in urbe esse licuit, non ille desidia sese, non
ditari domi & legere, foras obire lectiones publica-
tantium colloquiis, cæterum ad legum præscripta
dirigere, summas inter delicias habuit. Dum a-
craria quasi sistens in primo limine suspexit,
sublimitatem ejus ac excellentiam Divinam, pietatis
Deum, cuius à pueris usq; ardentissimum in eo stu-
maxime amans, ut & semper ejus initia à precibus cap-
quiore verbo Numinis majestatem læderet, quod bo-
hospes ipsius, tum quibuscum familiariter præterea
tranquillitatis ita studiosus, ut cum officia sua omnia
exhiberet, omnium etiam amorem studiaq; demer-
cum extiterit Mullerus, quis non salutare optimumq;
rit, quod Theologiæ atque per hanc sancto ministerio
Cum, nullibi magis scientiæ cum innocuis moribus
Divino hoc vitæ humanæ ordine requiratur. In quibus
& præceptis opera respondeant, tralatitium & lang-



the scale towards document

m. Neq;
icognit
t, quod
concin-
aniori-
a frugie
præstissi-
m, mo-
a vitia
o VIII.
m sese
ctoris,
, piæ &
on uno
nclyto
Acade-
sq; re-
m ab-
e viro
amen
d me-
dispu-
tuas
ix fa-
cepit
ix in
cum
m se-
ur cū
sq; &
ffimé
aque
lix-
tus?
m in
vita
quid
teris